

Tomasz Pudłocki, *Bolesław Błażek – naukowiec, pionier turystyki i sportu w Przemysłu*, „Nasz Przemysł” 2008, nr 4, s. 42

Bolesław Błażek

Wobec zbliżającego się otwarcia kolejnego sezonu turystycznego warto przybliżyć postać, która jest nie tylko jednym z animatorów życia turystycznego i sportowego nad Sanem, ale powinna być znana wszystkim tym, którzy z poznawaniem piękna oczystego kraju mają cokolwiek do czynienia. Co więcej, wszechstronna działalność Bolesława Błażka i jego aktywność na polu patriotycznym, naukowym, pedagogicznym, harcerskim, choć doczekała się kilku artykułów, tak naprawdę wciąż czeka na rzetelne opracowanie.

Bolesław Błażek urodził się 25 I 1872 r. we Lwowie, w rodzinie pochodzenia czeskiego. Studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego w latach 1891/1892–1894/1895. Po zakończeniu studiów zaangażował się w założenie gimnazjum polskiego w Cieszynie w 1895 r., prowadząc działalność agitacyjną w polskim środowisku Cieszyna. Policyjny nakaz zmusił go do natychmiastowego opuszczenia Śląska. Zgłosił się wtedy do nowo zorganizowanej Katedry Fizjologii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Lwowskiego, w której w r. 1895/1896 był asystentem; w r. 1896/1897 był demonstratorem przy katedrze Farmakologii Uniwersytetu Lwowskiego. Niewątpliwie ten czas przyczynił się do zainteresowania Błażka badaniami psychofizjologicznymi i zastosowaniu wiedzy z zakresu fizyki do badań na stanem znużenia umy-

słowego uczniów. Zaowocowało to szeregiem artykułów, które powstały w oparciu o badania empiryczne przeprowadzone na młodzieży lwowskiej. Błazek od 3 II 1897 r. Błazek został zastępcą nauczyciela w V Gimnazjum we Lwowie, a od 19 VII 1897 r. przeniesiony został do III Gimnazjum. Do jego czołowych artykułów z tematyki psychofizjologicznej należą m.in.: *Znużenie w szkole. Na podstawie pomiarów aisthesiometrem sprężynowym. Przyczynek do doświadczalnej psychologii* („Muzeum” R. 14: 1898 z. 11, s. 773-789, z. 12, s. 817-832, osobna odbitka, Lwów 1899), *Zestawienie pomiarów znużenia uczniów w gimnazjum Franciszka Józefa we Lwowie* („Muzeum” R. 15: 1899 z. 1 s. 12-32, z. 2 s. 65-89, z. 3 s. 133-140), *Nowe Studia psychometryczne nad młodzieżą szkolną* („Muzeum” R. 16: 1900 z. 1 s. 1-17, z. 2 s. 81-93, z. 3 s. 162-174, z. 4 s. 246-314), *Ermüdungsmessungen mit dem Federaesthesiometer* („Zeitschrift für Pädagogische Psychologie” 1899 R. 1), *Psychometria w szkole*, w: *Z psychologii i fizjologii wychowania* pod red. K. Twardowskiego, Lwów 1899, *Zmiany w czasie świadomej reakcji dla zmysłu słuchu pod wpływem pracy umysłowej (Pomiary na uczniach)*, („Muzeum” R. 16: 1900 z. 4 s. 197-314, z. 5 s. 437-467, z. 6-7 s. 561-581).

Dn. 28 VIII 1905 r. Błazek mianowany został rzeczywistym nauczycielem Gimnazjum w Stryju, a od 30 VII 1907 r. przeniesiony został do I Gimnazjum w Przemyślu. W Sprawozdaniu szkoły za r. szk. 1908 zamieścił rozprawkę *Praktyczne ćwiczenia przy nauce fizyki w szkołach średnich* (s. 13-21), a za r. szk. 1911 *Szczegółowe plany nauki matematyki w gimnazjach według nowych planów ministe-*

rialnych z roku 1909 (s. 1-16), za którą dostał nagrodę Rady Szkolnej Krajowej.

To po przybyciu do Przemyśla Błażek rozpoczął pracę nad powołaniem szkolnego klubu sportowego, który – jak udowodnił niedawno Józef Frankiewicz – jest protoplastą Klubu Sportowego „Polonia”; czynił też starania o otwarcie w mieście ogródka jordanowskiego, a także propagował po raz pierwszy na większą skalę turystykę oraz ruch harcerski, którego został pierwszym miejscowym opiekunem. Błażek wielokrotnie wygłaszał prelekcje w Przemyślu na różne tematy. Założył też warsztaty stolarskie w I Gimnazjum (młodzież biorąca udział w ich pracach wystawiała swoje wyroby na I Wystawie Warsztatów Studenckich we Lwowie 8 IV 1909 r.). Błażek był nie tylko praktykiem, ale i teoretykiem, propagującym aktywny styl życia pośród ówczesnych przemyslan. Wśród jego prac warto wymienić: *O sporządzaniu przyborów turystycznych własnymi siłami* („Muzeum” R. 29: 1913 z. 5 s. 480-491), *W sprawie wyposażenia wypraw studenckich (Z powodu recenzji mojej książki pt. Wakacje pod namiotami)* („Muzeum” R. 29: t. 1 s. 657-659). Brał udział m.in. w I Zjeździe Neurologów, Psychiatrów i Psychologów 11–13 X 1909 r. w Warszawie, na którym wszedł do komisji mającej wypracować wskazówki do badań nad oddziaływaniem pracy ręcznej na umysłowość pracujących, co sam zaproponował (rozprawę *Studia psychometryczne nad znaczeniem pracy ręcznej jako czynnika wychowawczego*, zamieścił w Sprawozdaniu I Gimnazjum w Przemyślu za r. szk. 1910, s. 1-37); w II Zjeździe Kierowników Warsztatów Jordanowskich we Lwowie, gdzie wygłosił referat *Badania*

doświadczalne nad wartością wychowawczą warsztatów jordanowskich („Muzeum” R. 27: 1911 t. 3 dod. 7 s. 13-30). Wśród jego publikacji do ciekawszych należą m.in.: W pocie czoła, Lwów 1905; wakacje pod namiotami. Wrażenia i notatki z czterotygodniowej wycieczki szkolnej po wschodnich Karpatach, Przemyśl 1912; Fizyka laboratoryjną metodą wyłożona. Cz. 1. Nauka o ruchu, Przemyśl 1923; Przez kraj słonecznych dolin i górskiej głuszy. Wspomnienia z włości po Bułgarii. Lwów-Warszawa 1931; Cieszyńskie Obserwatorium Meteorologiczne. Powstanie i dzieje cieszyńskiego obserwatorium, Katowice 1937.

Od IX 1920 r. Błażek został wykładowcą Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy, a potem w Cieszynie, gdzie założył stację meteorologiczną. W latach okupacji, chorując ciężko, przemieszczał się z miasta do miasta, ścigany nieustannie przez gestapo. Prawdopodobnie zmarł około 1943 r. szkoda, że miasto, któremu poświęcił tyle pracy, poza paroma tekstami nie uczciło dotąd jego pamięci w bardziej godny sposób.